

SECRETARIAT DE LES INSTITUCIONS ESCOLARS
DE L'ESCOLA PIA DE CATALUNYA

Número 8 - segona època - març 1998

PAPIERS

del secretariat

Aprenem-ne d'una vegada!

És tan complicat?

Parlar de Déu als nostres alumnes no és fàcil. Sembla "reservat" als professors de religió i a l'àmbit de la pastoral. Però d'altra banda, la transmissió de valors és una preocupació compartida en molts àmbits de la nostra, tan complexa, societat i sempre fa la impressió que res no és suficient. De fet no se sap ben bé el "què" i el "com" s'ha de fer per anar incidint en el món transcendent dels nostres alumnes. Tots demanem poder saber despertar actituds solidàries, despresa amb els altres i reclamem a grans crits poder fer actuacions més gratuïtes i no tan competitives per fer veure que no tot té un preu. Demanem i gairebé exigim a l'alumnat que sigui més creatiu i lliure a l'hora de prendre decisions. Intuïm la gran tasca que, com a educadors, ens pertoca. Però, com dur-la a terme? Que n'és de fàcil parlar i parlar! Arribar al "fer" ja és una altra cosa. Per què no assagem de fondre les parets de l'aula on només plouen continguts i arri-

bem a la transmissió per la pell. Ben segur que "això" dels valors passa pel contacte, per la manera de parlar, de dir les

coses, d'entendre l'altre i d'escoltar-lo, de mirar-lo, d'admirar-lo.

I si ens deixem conduir per la intuïció i pel sentit comú i aprenem a confiar i a fugir de les falses imatges? Qui és que no en té de dubtes?, i d'encerts? Qui és que no en té d'esma de lluitar?, d'ajudar i d'acompanyar? i de somriure? i de plorar? Quan tots plegats perdem aquesta tan traïdora por, potser tindrem un fer diferent i els nostres nois i noies aprendran a créixer i a madurar, a acceptar i a acceptar-se, a estimar, a col·laborar i a desprendre's, a embadalir-se, a esforçar-se i... Tot això, ja pot ser un camí que troba Déu?

parlem de:

- ❖ **L'entrevista amb Josep M. Lozano. (pàg. 2)**
- ❖ **Creiem en la utopia. (pàg. 3)**
- ❖ **Una experiència de solidaritat. (pàg. 4)**
- ❖ **L'animació pastoral. (pàg. 5-8)**
- ❖ **Preparem la Jornada Pedagògica. (pàg. 9)**

Vertebrem interiorment les persones

Parlem amb en Josep Mª Lozano

Josep Mª Lozano és doctor en filosofia, llicenciat en teologia i diplomad en direcció d'empreses. Actualment és Director de Ciències Socials d'ESADE. També ha publicat assaigs que tracten de qüestions religioses.

“Pastoral”, “fe”, religió” són termes confosos en el context de l'escola.

Sempre es poden fer clarificacions conceptuals, mai no sobren. Però és important preguntar-se a quin problema volen donar resposta. Molts debats per precisar això responen més a problemes generacionals dels educadors que no pas dels seus alumnes. La qüestió és què signifiquen aquestes distincions, en la pràctica escolar diària, per als alumnes d'avui, que viuen en un context social en el qual el cristianisme no té una presència social dominant ni és un referent homogeni personal. Crec que en el que pertoca a l'educació religiosa tenim uns escrúpols llepafils que no tenim en d'altres disciplines, i fóra bo analitzar per què. Personalment, no crec que es pugui considerar educatiu un procés que doni com a resultat persones ignorants en matèria de religió. I no penso només en el cristianisme: tal i com va el món avui ¿és raonable que la gent surti de les escoles sense una comprensió empàtica del que són l'Islam o les tradicions orientals?

Com fer descobrir l'essencial de la fe sense adoctrinament?

De vegades, potser per provocar, responc a aquesta qüestió de manera simplificadora: com fer descobrir als alumnes la poesia i la música sense adoctrinament? Perquè crec que és responsabilitat de l'escola clarificar què és això que es descobreix sense adoctrinament, i actuar en conseqüència. Potser començaríem a resoldre la qüestió si ens neguem a convertir la invitació a la fe en un debat sobre qüestions doctrinals o morals.

La relació cultura-experiència religiosa a l'escola.

Tornem al pes del context. Per exemple: avui, entre la població infantil catalana, el significat del terme “ressuscitar” el donen els personatges de Bola de Drac i no les cartes de St. Pau. Em semblaria irresponsable que l'escola no oferís cap espai educatiu que tingués per objecte la dimensió religiosa. Això no treu que tot el que faci referència a l'aprofundiment personal des d'una perspectiva creient només pot ser la resposta a una invitació, i no una obligació curricular.

Quina ha de ser la implicació del professorat?

En aquest punt hi veig un repte educatiu de primer ordre. En una societat plural i en canvi, el gran repte educatiu de fons és vertebrar interiorment les persones. Estic convençut que treballar la qualitat humana des de dins de les persones és l'única resposta possible al pluralisme i a la dispersió. L'escola, avui, ha d'afrontar el repte d'evitar que els processos educatius i les trajectòries biogràfiques no siguin més que una erràtica acumulació de coneixements, experiències, capacitats i habilitats que deixen en mans de l'atzar o de la fortuna el fet d'assolir una mínima integració personal de tots ells. Crec que aquesta integració és impossible sense conrear una experiència interior que sigui profundament humana. I crec que, avui, l'educació que renunciï a treballar aquesta experiència interior no mereix el nom d'educació. Ara, això em sembla impossible si els professors no s'impliquen també ells mateixos en aquest procés. I em semblaria tan ximple pensar que només es pot fer en clau religiosa com pensar que les tradicions religioses no poden aportar res.

Creiem en la utopia

escola pia

Hem lligat l'arada a una estrella

Pastoral? Una paraula i molts significats que a tots ens suggereix diferents imatges i diferents conceptes. Diferents maneres de fer i desfer.

Pastoral = sacraments? Pastoral = evangelització? Pastoral = voluntariat? Pastoral = educació en valors?

Darrera d'aquesta paraula s'hi amaguen tantes coses que segurament quan la usem difícilment ens entenem.

Abans que res explico què vull dir quan parlo de pastoral: Tot el conjunt d'accions encaminades a fer de l'educació un projecte profundament humanístic, concretat en la proposta de vida de Jesús de Natzaret.

La pastoral, per tant, a la meua manera d'entendre, no pot ser un conjunt d'accions puntuals, més o menys integrades al projecte d'escola, de les quals se'n fa responsable i protagonista un grup de persones de bona voluntat, paral·lelament a les decisions del claustre, cicle o nivell. No pot ser la cirereta del pastís, que fa bonic, però que serveix de poca cosa.

LA PASTORAL HA DE SER EL LLEVAT QUE AJUDA A FER PUJAR LA MASSA,

que ajuda a fer créixer l'escola:

- En el procés d'ensenyament-aprenentatge.
- En l'organització.
- En la qualitat de totes les relacions possibles: alumnes, professors, P.A.S., direcció, pares...
- En les activitats d'animació: tutorial, social, cultural i de la fe.

La pastoral a l'escola, per tant, no s'ha de veure com un element paral·lel a l'organització pedagògica, administrativa o econòmica. S'ha d'integrar com un element més d'aquesta organització.

Com? De segur no hi ha només una manera de fer-ho. Cada un coneix la història de la seva escola i la realitat d'avui. Però,

- Quan parlem de pastoral fem-ho amb

normalitat, des dels claustres, com un projecte global.

- Quan fem comissions de pastoral, a fi d'organitzar accions puntuals, procurem que hi estiguin representats tots els professors a fi que ens puguem implicar tots.
- Quan parlem de celebracions o d'activitats, procurem que no quedin al marge del dia a dia, i que quedin integrades dins les activitats normals de classe i/o de tutoria.
- Quan parlem de pedagogia, de reglaments, de relació, de comunicació... pensem que des de pastoral, també hi ha coses a dir, a vetllar i a fer.

Evidentment, que no tothom és pot implicar de la mateixa manera ni des del mateix nivell, però tots ens hi podem implicar, independentment de les nostres creences i de la nostra fe.

Des de la pastoral,

- No volem res més que un estil d'escola on tothom s'hi senti respectat, escoltat i protagonista.
- Volem donar propostes i experiències de treball amb i per als altres, campanyes, voluntariat, ...

Volem uns alumnes crítics i creatius, amb ganes i optimisme per "lluitar" per un món millor del que s'han trobat o els hi hem deixat.

- Volem oferir-los la possibilitat de conèixer i de celebrar l'estil de vida de Jesús, perquè entenem que val la pena i que els pot ajudar a trobar una manera de viure amb plenitud.
- Volem, també, oferir-los la possibilitat de conèixer la capacitat d'interioritzar, de conèixer la dimensió interior o espiritual de la persona.

I és que creiem en la utopia, en una escola i en una societat utòpica, que no vol dir que es pugui aconseguir, senzillament vol dir que hem lligat l'arada a una estrella. Que volem arribar lluny. Res més.

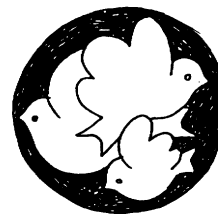
Que no és poc!

Pere Vilaseca - Escola Pia Mataró

Temps de reflexió

Ho dic sense cap prejudici.

La nostra estirp és de titans.
Ho dic sense cap prejudici.

Penseu, si no, en la gent que, dia rere dia,
sofreix, estima, mor;
aquella trista i oblidada gent
que cada tarda menja el mateix plat,
poc amanit, de tendresa,
que disposa només de dues cambres
per enyorar els camins,
que se sap irremeiablement vençuda pel destí,
i que, això no obstant,
engendra infants i creix en els infants
i és poderosa i dolça com un arbre,
com un gran arbre dens i vigorós
que cada primavera treu florida.

La nostra estirp, ben cert, és de titans.

Miquel Martí i Pol

El llarg viatge. Obra poètica II. Ed. del Mall.

Una experiència de solidaritat

Ens apropem als qui pateixen.

L'any passat, vam decidir fer una experiència de solidaritat amb tota la gent del món que passa gana. La manera que vam trobar per apropar-nos-hi millor va ser passar gana nosaltres. Fem l'experiència a l'escola. Un dimecres, no anem a dinar a casa i ens quedem a l'escola. Els de 1r, 3r d'ESO i 8è no vam menjar absolutament res, però els més petits, que amb l'autorització dels pares i mares també hi van participar, van preparar-se unes amanides.

Creiem que les diferències econòmiques que hi ha al món són les que provoquen la falta de recursos i, existeixen, per les injustícies del capitalisme que és l'actual sistema econòmic mundial. Per crear sensibilitat, els delegats de pastoral pensen unes activitats lúdiques a fer tota l'estona del migdia tot i que afavoreixen la reflexió.

Unes partides del Monopoly ajuden a entendre millor aquest sistema econòmic i les característiques del capitalisme, una lligueta de futbol per als qui els agrada el moviment i la projecció de pel·lícules o documentals relacionats amb els problemes que viu la gent del tercer món. Aquestes activitats són les que els alumnes poden fer aquesta llarga estona del migdia. Després, una estona al pati i classes a la tarda. Uns, que no poden aguantar la serenata dels seus budells fan un petit berenar, els altres poden arribar a l'hora d'un avançat sopar, que esperen amb candeletes.

Degut a l'èxit de participació és una experiència que hem acordat d'anar repetint.

Grup d'alumnes - Escola Pia de Balaguer

L'educació pastoral, un repte per a tots

animació
pastoral

Coneguem els estats d'ànim dels nostres alumnes.

DESVELLLAR ACTITUDS

Eduard Pini - Sabadell

Prenc el diccionari i llegeixo: «*Actitud: postura expressiva que correspon a una certa disposició de l'ànim*». Si el diccionari no s'equivoca i jo no m'erro en la interpretació, desvetllar actituds consistirà en conèixer quines són les disposicions d'ànim dels nostres alumnes i, mitjançant les eines i recursos de què disposem, crear l'espai adequat que els permeti fer explícites aquestes disposicions que ja existeixen en el seu interior.

En ocasions, quan parlem d'educació d'actituds o de valors, tenim certa tendència a partir de zero, com si l'alumne fos un ésser buit que calgués omplir de continguts. Evidentment, alguna cosa sí que hi posarem, la prova és que quan els retrobem pel carrer, uns anys després, es produeix el reconeixement dels valors que van aprendre o es van desvetllar al col·legi i per això, molts exalumnes edevenen pares d'alumnes. Però allò que dipositem en els alumnes està sempre en funció de la forma del recipient on es diposita. L'alumne no parteix de zero. Hi ha qüestions que francament li interessin i d'altres que senzillament no. La tasca de l'educador deu consistir, doncs, a descobrir la forma del contenidor de cadascun i així saber quina forma s'ha de donar a allò que nosaltres volem transmetre. En definitiva: desvetllar actituds, no pas crear-les.

Si tot el que hem dit és cert i tenim ben present que la millor manera per a aquest desvetllament és l'activitat que permet explicitar les actituds i després valorar-les, sistematitzar-les, avaluar-les..., a l'hora de pensar aquestes activitats, caldrà considerar l'evolució de l'alumne i dels seus interessos i també l'ambient en què es mou i allò que el motiva a actuar; caldrà procurar donar resposta a les demandes que fa i fer que l'alumne esdevingui un element dinàmic de l'organització de les activitats que li aniran proposant.

De les moltes maneres que hi ha de treba-

llar, a Sabadell, n'hem encetat alguna que us volem explicar.

Eixos transversals: Parlem d'educació per al consum, per a la pau, per a la democràcia, per a la fe... però, quan ho fem? La definició i sistematització dels eixos transversals ens garantirà que el desvetllament d'actituds no sigui només quelcom que faci cada professor individualment, sinó que podrem sistematitzar-ho, avaluar-ho i detectar-ne les llacunes o els excessos que es poden produir en alguns cicles.

Associació d'alumnes: En moltes ocasions els alumnes demanen d'anar a esquiar, fer concerts, visitar parcs d'atraccions...

L'escola respon a aquestes demandes, però queda el regust de si en tot això no hem potenciat una mica més el consumisme: (jo vull X, tu ho organitzes i jo et pago). Mitjançant l'associació d'alumnes de l'escola, procurem que aquestes il·lusions que tenen siguin motiu de debat i de treball. En definitiva, l'autogestió d'activitats, a més d'esquiar, ens permetrà generar actituds de reflexió, de participació i de compromís dins d'una junta directiva formada únicament per alumnes.

Menjar solidari: En moltes ocasions hem recollit aliments o diners per persones necessitades. Tanmateix ens queda el regust de si això no serà un fet massa puntual. Potser una forma de donar-hi continuïtat

**animació
pastoral**

pot ser parlar amb els botiguers de la ciutat perquè ens guardin productes que han de llençar per caducitat o conservació, i que una parella d'alumnes setmanalment els reculli perquè, des de l'escola, arribin als menjadors populars.

Tot plegat no són més que alguns exemples que a Sabadell ens han ajudat a desvetllar actituds. Si en voleu saber més coses, estem a la vostra disposició.

**S'EDUCA MÉS PER OSMOSI
QUE AMB LLIÇONS MAGISTRALS**

Ramon Novell - Escola Pia Vilanova

Gairebé en tots els *projectes pastorals* de les nostres escoles, que programen els equips o els consells pastorals, hi ha un capítol dedicat a l'animació pastoral del professorat. Hi ha una gran diversitat d'accions, segons les necessitats o possibilitats o demandes de cada centre. En alguns, gairebé es limita a alguna celebració amb motiu de l'inici o final del curs o per Sant Josep de Calassanç, dirigida especialment als mestres. D'altres, en canvi, tenen accions específiques i periòdiques de formació cristiana que s'ofereixen al professorat com són: grups missió, seminari interdisciplinari, sopars debat, grups de reflexió cristiana, comunitats cristianes...

En tots els nostres centres, hi ha un bon grup de persones –sobretot laics i laiques– que, conegudes com *agents de pastoral* i formades per les accions de formació i animació que el Secretariat de les Institucions té programades, fan des de classe de cultura religiosa fins a l'animació de l'acció pastoral escolar i/o extraescolar. Però aquestes persones són una petita part del col·lectiu i tots sabem que si la seva tasca no està recolzada per una bona part dels altres educadors, especialment tutors/es, queda molt sovint estèril.

Podem constatar que en el nostre col·lectiu també comptem amb un bon grup de persones que viuen, a diferents nivells, una experiència de fe cristiana però que per diferents raons tenen dificultat de contextualitzar-la en uns nous paradigmes culturals o socials, i també grups de persones que –emportats per situacions històriques dels nostres col·legis en què la institució

era portada, majoritàriament pels religiosos, sobretot en el camp de l'animació pastoral–, pensen que per dur a terme el lema escolari de “Pietat i Lletres”, a ells els corresponen exclusivament les “lletres” i no poden o no saben o no els pertoca l'animació de la dimensió religiosa de l'escola.

Per respondre a tot això, en algunes escoles s'ha instaurat el *seminari interdisciplinari* que consisteix, bàsicament, en l'exposició que un expert fa del tema (Ciència i Fe, Els Nous Valors, Fe i Cultura, L'Escola Calassànica, Els joves i la religió...), seguit d'un col·loqui amb els participants. Aquesta actuació va adreçada a un grup ampli de mestres. També he de dir que aquest model s'aplica, s'actualitza i s'enriqueix amb moltes variants i que la valoració que en fan els docents i els equips és força positiva –senyal que el nostre grup té ganes de seguir una formació permanent en tots els camps–.

També hi ha la iniciativa de crear grups amb els companys de treball on es pugui compartir, enriquir i interioritzar l'experiència de fe. La lectura o comentari d'un text senzill i viu motiva els participants a intercanviar la seva percepció i interpel·lació davant la realitat i a apropiarse a la coherència de Jesús. Aquestes trobades també són moments de pregària.

Amb paraules del P. Jaume Bayó es podria sintetitzar dient: **Realitzar-se com a persona**, per dir-ho amb el llenguatge cristià de sempre. Si no Viu, no podrà ajudar a fer viure. S'educa més per osmosi que amb lliçons magistrals.

ENRAONÀVEM I ENRAONÀVEM...

Família Mateu-Castells - E.P. Igualada

I què és això? Ens preguntaven els alumnes de 3r de BUP quan alguns dels monitors (en general pares i mares d'altres alumnes) els ho anàvem a explicar.

No sabem pas massa com definir-ho, però ho farem amb unes pinzellades.

Es tractava d'una “cosa” que funcionà a Igualada entre els alumnes del, aleshores, Abat Oliba, i uns grups de pares, d'aquella escola, o... no, com es diria ara? Fou més o menys de l'any 84 al 93. Els alum-

nes “marcats” per l'experiència foren uns 200, “conduïts” per unes 10 parelles de pares-monitors.

Evidentment, nosaltres opinem subjectivament perquè vam ser una d'aquelles parelles i n'estàvem i n'estem entusiasmats, així que reduïu les nostres expressions a la seva justa mida.

Quan ens ho van proposar, ja fa prop de 15 anys, de seguida ens hi enganxàrem. Igualada formaria part d'una colla de llocs on es feia aquesta experiència, en col·legis de l'Escola Pia, i nosaltres fins i tot hi donàrem més obertura: alguns pares i alumnes no vinculats a l'escola també hi foren. I què fèiem? Senzill, un divendres de cada mes, ens posàvem a sopar. Senzill, pa amb tomàquet, al voltant d'una taula, un grup d'uns 8 a 10 nois i noies i una parella, i... enraonàvem. Res més, enraonàvem. Aquí està la cosa. De què? De tot i de res. Cap tema era preferent. Temes de política? A vegades, sí. Temes generals inconcrets? A vegades, sí. Temes preferents? Potser els que es prestaven a més polèmica. Però enraonàvem. Seriosament? Sí, només seriosament? No. Senzillament: enraonàvem i enraonàvem molt.

I què tal anava? No ho sabem. No tenim una eina per mesurar. Això era un dels “secrets”. Com que no hi havia cap altre objectiu concret que enraonar, doncs no podem mesurar-ne els resultats. Que era una mica viure allò de “enraonant la gent s'entén”? Potser sí. Era una manera d'aprendre a parlar, a escoltar, a comprendre, a respectar, a discutir, a tolerar...? Sí, també. Que eren exercicis, pràctiques, experiències d'enraonar seriosament, de civisme, de cultiu de valors, d'aprofundir, de formar-nos, d'entendre's, de respectar-nos, d'estimar-nos... Sí, també.

Què fèiem els pares? Res, ser uns més del grup. Potser “moderar una mica els col·loquis, procurar que tots “toquessin pilota”... però res més. A vegades potser fèiem una cosa: treure'ls de casa perquè ja era molt tard i els “grans” no estàvem encara gaire avesats a una jornada de divendres de les 2 de la matinada a les 8 del matí i... teníem son. Se'ns feia molt tard sense adonar-nos-en. Això vol dir que no se'ns feia pesat. Això vol dir que hi estàvem a gust.

Sempre tan bonic? No. Depenia de la “sintonia” que hi havia entre la gent del grup.

No n'hi havia prou en ser voluntaris, calia que hi hagués “filing” entre la gent. Evidentment uns grups eren més vius que d'altres. Els grups vius duraven anys, els altres s'esmoreïen més aviat. Però tant és. L'essencial era no forçar mai res.

Què en queda? No ho sabem. Suposem que una mica de misteri, si no, no ens haguessin demanat aquest escrit. Direm que en queda una altra cosa: que –fins i tot essent un desmemoriat que no es fixi gaire en les coses i molt menys segueixi l'evolució física de cada jove– a vegades un es troba algun d'aquests nois o noies pel carrer que el saluda i li rememora, molt agradablement, aquells temps. El monitor no el reconeix ni, potser, el recorda, però el noi o la noia, a ell, sí.

Aquesta agradable experiència no ens la pot treure ningú i podem dir que, en general, en queda un molt bon record.

**animació
pastoral**

A POC A POC, LA LLAVOR DÓNA FRUIT

Josefina Jou - Escola Pia de Sarrià

Com neix aquesta idea?

Tots tenim clar que el lloc més adient per educar els infants i joves en la fe ha de ser la família i la comunitat on l'infant viu i celebra la seva experiència cristiana. La catequesi apropa la fe als infants, joves i adults per ajudar-los a viure amb plenitud el cristianisme i integrar-se a la comunitat eclesial.

**animació
pastoral**

Malgrat tot això, la peculiar situació geogràfica i social de la nostra escola ens va plantejar, ara fa uns anys, la següent qüestió: Val la pena d'oferir la catequesi de 1ª comunitat i de confirmació als nostres alumnes? Després de donar-hi voltes i d'escoltar els diferents equips de pastoral, els pares i els professors vam constatar que:

- la majoria de famílies de l'escola té com a única comunitat referencial, l'escola.
- hi ha un grup de pares disposats a formar-se i a fer aquest servei.
- la nostra escola té poca tradició en formació de grups i potser la catequesi seria una manera d'afavorir la creació de grups de compromís.

Aquests punts, malgrat també en vèiem de no tan positius, ens van semblar prou importants per tirar endavant la catequesi dels sagraments d'Iniciació.

Però, ¿té sentit d'oferir aquesta catequesi sacramental, sense continuïtat?

És responent a aquesta qüestió que sorgeix el projecte de continuar la catequesi durant tres anys (4t, 5è i 6è de primària) i, fins a la Confirmació, plantejar uns grups de reflexió i celebració a l'ESO. Any rere

any hem anat creixent, formant diferents grups, sense pressa, amb la il·lusió d'un grup de pares, mares, mestres i alumnes que, des de la comunitat cristiana de l'escola, convoquen i criden tot aquell qui vulgui seguir el seu procés de maduració de la fe.

Des de la pretensió de viure, compartir i celebrar junts ens formem a través d'un pla de formació per a les catequesis de 1ª comunitat i confirmació del Secretariat Interdiocesà de Catequesi i de la Delegació Diocesana de Catequesi alhora que fem servir, entre d'altres, els materials de post-comunitat que ofereixen les editorials.

Amb el grup d'Amics en Acció pretenem reflexionar junts sobre experiències de solidaritat, conèixer les nostres possibilitats de transformar el món, viure i celebrar la fe junts.

Ja veieu que, a poc a poc, la llavor ha donat fruit. Crec que l'experiència ha estat positiva per als nens i nenes, nois i noies, però sobretot ho ha estat per als grups de persones (pares, mares i mestres) que han fet realitat el projecte, que s'hi han entusiasmat i que han esdevingut comunitat de vida cristiana a l'escola.

* * *

NOTA: L'Escola Pia de Vilanova ens comunica que l'article de PAPERS del mes de febrer **La tutoria individual, una eina clau a l'ESO**, és de la **Fina Socias**.

per saber-ne més

- **Anthony de Mello: El cant de l'ocell.** Ed. Claret. Barcelona 1991.
- **Anthony de Mello: La pregària de la granota (dos volums).** Ed. Claret. Barcelona 1992.
- **Equip de pastoral de La Salle - Catalunya: Cada matí 5 minuts de reflexió.** Ed. Sant Pius X. Madrid 1994.
- **Escola de l'Esplai de Barcelona: Pren-te temps. Material per a pregar des dels símbols.** Ed. Claret. Barcelona 1991.
- **Secretariat de les Institucions Escolars - Escola Pia de Catalunya: Proposta de valors. Suggestions per a concretar el Projecte Educatiu de les escoles.** Barcelona 1989.
- **Secretariat de les Institucions Escolars - Escola Pia de Catalunya: Pastoral a les nostres escoles:**

El proper número anirà dedicat a «Els no docents».

L'evangelització a l'escola

jornada
pedagògica

Una oportunitat de debat i de reflexió

La Jornada Pedagògica és la nostra gran trobada col·lectiva anual on posem en comú elements del nostre fer escolar.

Ja ho sabem: un dissabte d'abril -la data es fixa ja abans de l'inici de curs- som convocats a la jornada conjunta. Aquests darrers anys, les jornades pedagògiques han girat entorn del projecte d'escola que volem i de com compartir-lo (Diputació, 1996) i, sobretot, dels grans temes transversals de l'escola, que ens impliquen a tots: Catalunya (Balaguer, 1993), Orientació (Sant Antoni, 1994), Diversitat (Sitges, 1995) i Europa (Calella, 1997).

No és per casualitat o per moda que afrontem conjuntament millores qualitatives en aquests aspectes: ens hi empeny la voluntat d'estar amatents a les necessitats de l'alumnat que tenim al davant. És una manera d'integrar les principals preocupacions o reptes d'aquestes temàtiques en la nostra actuació docent

Fer girar una Jornada Pedagògica sobre l'acció pastoral i la dimensió evangelitzadora de l'escola no és tampoc una casualitat ni una dèria d'alguns. És també una ocasió per tal que tots avancem en un dels grans temes transversals de l'escola. Hauríem de redescobrir que el projecte global d'escola que volem comporta -de diferents maneres, amb diferents implicacions i responsabilitats- una integració plena d'aquest rerafons en l'acció ordinària.

Presentem, doncs, el **marc global de referència** a partir dels qual estructurarem l'acció pastoral de l'escola, que alhora usarem per organitzar els grups de treball i intercanvi de la Jornada. Entenem que **l'acció pastoral es realitza a diferents nivells** d'acció i d'implicació personal dels qui hi participen:

0. La base de tota pastoral és una pedagogia ben feta, de totes les àrees i matèri-

es. Aquesta no serà l'objecte de la Jornada, però no hem d'oblidar que un bon procés d'aprenentatge és bàsic per a la transmissió de tot tipus de coneixements i d'experiències.

1. A través de l'acció ordinària de l'escola i de l'acció tutorial fem una presentació de diferents realitats d'Església i treballam **uns valors bàsics que volem per a tots els alumnes**: socials, d'integració, d'inserció, de descoberta del transcendent, d'atenció al progrés i creixement de les persones, d'obertura a les necessitats de l'entorn, etc. Ho fem de maneres diferents i adequades a l'edat de l'alumnat respectiu, però també maldem per trobar noves formes que ens ajudin a assolir aquest objectiu: acolliment de l'alumnat o dels pares; les campanyes tutorial globals, el treball escolar de festes tradicionals i religioses, les celebracions escolars, la formació a docents i pares, etc.

2. També volem **facilitar l'experiència de la fe** i animar **grups** on es pugui compartir i fer créixer aquesta experiència, en el marc de la creació d'una Església oberta a la diversitat i arrelada al temps i als llocs. Ho fem a partir de crides globals, (que motivem, com tot element del nostre projecte d'escola) però on la participació és voluntària, tant per a alumnes com per a docents. Les activitats són ben variades: grups de pregària, trobades de fe, espais de trobada, «llars obertes», eucaristia familiar, fulls de reflexió, formació a pares i docents, col·laboració amb accions parroquials o eclesials...

3. Encara més, fem propostes, potser adreçades a l'alumnat més gran, que ja **demanen un compromís** en l'acció o en la reflexió de la fe: voluntariat, grups estables de pregària, grups de reflexió, trobades de fe, formació d'agents de pastoral, etc.

Aquest és el plantejament de la Jornada del curs commemoratiu dels 400 anys de l'Escola Pia.

Noticiari breu

UNA EXPOSICIÓ

Tots esteu convidats als locals de l'Equip de Gestió per veure una petita exposició que hi ha per donar a conèixer els treballs que molts dels nostres alumnes van fer sobre el coneixement de Sant Josep de Calassanç. És interessant de veure el resultat de l'esforç i la imaginació i el gran grau d'il·lusió que tant professors com alumnes hi han posat.

QUINA COLLA DE SOPARS!

Un sopar amb els exalumnes de cada escola és una de les activitats commemoratives dels 400 anys d'Escola Pia. Trobar cares amigues, potser mig oblidades per les exigències de cada una de les vides i marcades pel pas del temps (cabells blancs, alguna que altra arruga...), fa que aquest retobament sigui entranyable i ple d'emocions que potser, a més d'un, fa néixer una mica d'enyorança del seu pas per les aules escolàpies. La crida a col·laborar en projectes de futur és un dels objectius d'aquests àpats perquè aquesta cadena centenària no es trenqui mai.

CURS DE WINDOWS NT.

Del 10 de gener al 7 de febrer s'ha realitzat a les aules de l'Escola Pia de Sarrià el curs d'administració del sistema operatiu de xarxa Windows NT 4.0 amb una durada de 20 hores i subvencionat pel FORCEM amb la participació de 19 persones de les nostres escoles i de membres de l'Equip de Gestió.

UNA NOVA WEB

L'escola pia de Sabadell ha personalitzat la seva Web: www.epcat.net/sabadell i us convida a visitar-la perquè hi trobareu l'agenda d'activitats, la revista i un bon recull de suggeriments que, de ben segur, us agradaran.

PAM = Projecte per a aprendre millor.

RECURSOS EDUCATIUS

A la Web de l'Escola Pia (www.epcat.net) hem inclòs un recull de recursos educatius perquè pensem que us seran d'utilitat i us poden ajudar a moure-us per la teranyina sense quedar-hi enganxats.

TROBADA ANUAL DE L'EQUIP DE GESTIÓ

Els propers dies 5 i 6 de febrer, a la vila de Llanerres, l'Equip de Gestió va celebrar la seva trobada anual, que manté de manera periòdica i constant des que es va constituir el Secretariat de les Institucions.

Amb un bon ritme de feina i amb un clar esperit de col·laboració i de dedicació envers les escoles i el propi Equip, van ésser dos dies de feina fructífers que, esperem, puguin contribuir a ajudar-nos a continuar amb el projecte d'Escola Pia en què tots creiem.

Entre d'altres activitats, es van avaluar els objectius elaborats a partir de la darrera Assemblea de les Institucions i es va incidir molt especialment en aquells objectius plantejats per al curs 1997/98 en el propi Equip de Gestió. També es van realitzar diferents estudis a partir de l'anàlisi de la situació de les escoles, tot determinant una sèrie d'actuacions concretes en alguns col·legis on la col·laboració entre l'Equip de Gestió i els Equips Directius pot ser més necessària.

Finalment, un altre tema que es va posar sobre la taula és la preparació de la propera Assemblea de les Institucions, que avaluarà la feina feta fins ara i traçarà les grans línies mestres d'actuació del nostre col·lectiu en el futur immediat.

VOLUNTARIAT

Seguint el ritme establert i previst en el calendari es van realitzant totes les activitats de formació per al voluntariat previstes a les diferents escoles (Vilanova, Granollers, Igualada i Mataró). La valoració és força positiva, tant per la participació com pel treball realitzat. De tota manera cal poder anar ampliant, cada cop més, aquests espais dins de les escoles per afavorir les activitats de voluntariat entre l'alumnat com una via de participació i com el canal d'expressió de la nostra proposta educativa.

FIRA INTERNACIONAL DE LA JOGUINA

El 13 i 14 de febrer hi hagué a València una Fira internacional de la Joguina centrada en el joc escolar i la juguina com a element educatiu. A proposta dels organitzadors, s'hi exhibiren alguns jocs elaborats a casa nostra: un sobre valors, elaborat pel CEP-1, un altre de descoberta de les modalitats de batxillerat, realit-

zat a l'inici de l'experimentació per alumnes de Mataró, i un joc de taula de descoberta de les comarques catalanes, elaborat, entre d'altres, per Ramon Riera, docent de Sabadell.

COORDINADORS D'ESO

En el marc del calendari d'accions conjuntes, el 12 i el 19 de febrer es reuniren, respectivament, els coordinadors de 1r i 2n cicle d'ESO per compartir novetats i realitzacions de les escoles i, de manera especial en aquesta ocasió, per analitzar el currículum comú i les diferents opcions bàsiques d'escola a partir de les quals s'articula. Una preocupació compartida és l'articulació entre comuns i variables i el paper orientador d'aquests segons crèdits. I un altre tema de fons: els criteris de promoció de cicle i d'etapa.

RESPONSABLES DE BIBLIOTEQUES

El 2 de febrer els responsables de les biblioteques i aules de recursos tingueren una reunió per estudiar un projecte global de potenciació de l'aula de recursos a l'escola i compartir accions que facilitin l'ús dels recursos -els tradicionals, com el llibre o les revistes, i els més nous, com el CD-ROM o Internet- tant per als docents com per als alumnes. En aquest sentit, es vol posar en funcionament un pla pilot que orienti globalment sobre les accions a emprendre, les formacions necessàries i els recursos requerits.

VISITA A OLOT I TERRASSA

Un grup de vuit mestres de primària de la *ikas-tola* ALMEN, de Mondragon, van passar un dia a l'escola d'Olot i un altre a la de Terrassa compartint amb els nostres docents la seva experiència. El seu principal interès era conèixer la nostra manera de treballar en grups d'alumnes, com millorar l'autonomia i la responsabilitat de l'alumnat i l'ús de l'agenda escolar.

SEGON DEBAT TELEMÀTIC

L'última setmana de febrer s'ha posat a debat un article d'en Ramon Mª Nogués, plantejant-nos els riscos de les xarxes de comunicació per a la comunicació entre persones. La durada del debat és del 27 de febrer al 27 d'abril. La web de l'Escola Pia és: www.epcat.net

NOU MEMBRE DE L'EQUIP DE GESTIÓ

En Ricard Coma, docent de Mataró, s'ha incorporat a l'Equip de Gestió per tenir cura de la coordinació de les accions de formació ocupacional i de reciclatge, de les relacions escola-empresa i per col·laborar en el projecte global dels recursos humans. Fins ara era coordi-

nador dels cicles formatius de grau mig, i substituït en Jaume Font en aquestes tasques a l'Equip de Gestió. Li desitgem molta sort en aquesta nova feina, al servei del col·lectiu.

CELEBRACIÓ DEL DENIP

Un any més, el passat 30 de gener, l'Escola Pia de Calella va celebrar el Denip, el dia escolar de la no-violència i la Pau. Llorenç Vidal, fundador el 1964 d'aquesta iniciativa, convida totes les escoles a fer una pausa en el camí per reflexionar sobre la Pau. Fa una crida als educadors «que prenen consciència

que un dels objectius fonamentals de l'educació consisteix en despertar i desenvolupar en l'alumnat l'esperit d'amor universal, la no violència i la pau, amb l'objectiu de cooperar en el desenvolupament de la seva personalitat integral».

El missatge universal que es pretén transmetre és la Regla d'Or de la conducta humana, anunciada tant per profetes religiosos de tots els temps i cultures, com per totes les filosofies ètiques de la vida, i que diu: «Estima el pròxim com a tu mateix. No facis als altres el que no voldries que et fessin a tu. Fes als altres el que voldries que et fessin a tu, ja que tots som germans i perquè, tard o d'hora, allò que sembles, recolliràs».

Tot i que cada centre prepara les activitats segons el nivell i el seu estil didàctic propi, es donen unes orientacions: la data, se celebra el 30 de gener, aniversari de la mort de Mahatma Gandhi. Es considera que el procediment pràctic ha de ser vivencial, i també es considera important una reflexió sobre el missatge del DENIP.

A l'escola, preparem dos tipus d'activitats. Per un costat les de conscienciació i treball del tema a l'aula, mitjançant tallers. I una altra de caràcter festiu, on involucrem la població.

Respondre sense entendre res

La pastoral: mot fatídic.

Ja hi tornem a ser, aquella discussió recurrent en els claustres, sobre com trobar una altra paraula adient. És que això dels pastors ja no ho coneixen ni a Mojà! I no pas perquè els nostres infants no sàpiguen que hi ha pastors i ramats; és que tot aquest món de la «ramaderia» no connecta gens amb el que viuen.

«Passem» doncs de la parauleta; deixem-la en l'apartat arqueològic (com màquina d'escriure, butlletí de notes, «formació del espíritu nacional», obligatori portar sabates per anar a l'escola, etc.). Quan diem pastoral parlarem de les formes -dels llenguatges- per expressar la vivència de la fe. I quina descoberta: el més important de la fe que usem a l'escola és la quotidianitat. Però... (sempre surt aquell que sap tots els peròs i toca tots els voravius); però, i no

serà només un recull de fórmules per respondre, buides de tot contingut, sense que signifiquin res per a mi? Sí, que ho pot ser. Com també pot ser que un alumne/a adopti unes actituds que ens facin pensar que actua segons uns valors, però que tot sigui pura *façana* d'adaptació al medi escolar. Sort, tanmateix, que alguns sempre ens prevenen dels perills!

I aleshores, què? Deixem-nos de discursos (fins quan dormim hem de ser tan acadèmics?) i obrim-nos a les vivències i que no ens faci por que en el pas dels llenguatges generals als personals, sempre hi hagi quelcom que quedi indefinit, que ens sorprengui.

Aquest procés també forma part de la fragilitat -i de la grandesa- de la vida.

Zum-Zum

agenda

MARÇ

- 2 Reunió responsables informàtica, de 2/4 de 4 a 2/4 de 7 tarda.
- 3 Àrees ESO, de 4 a 6 tarda - Anglès.
- 5 Docents 3r any, de 10 a 6.
- 6 Formació responsables formació ocupacional i borsa de treball, de 10 a 6.
- 7 Trobada Jove 1r, 2n, 3r i 4t d'ESO i batxillerat, a Sabadell.
- 9 Formació responsables formació ocupacional i borsa de treball, de 10 a 6.
- 10 Docents 3r any, de 10 a 6.
- 11 Reunió responsables Voluntariat, de 4 a 6 tarda.
- 12 Reunió administradors de 2/4 de 10 a 2 matí.
- 17 Àrees ESO. Religió. De 4 a 6 tarda.
- 26 Reunió responsables PIRMI de 4 a 6 tarda.

- Reunió coordinadors 3r cicle primària, de 2/4 de 4 a 2/4 de 7 tarda.
- 28 Trobada animadors de la fe de les escoles.

ABRIL

- 9-11 Pasqua Jove, a Alella,
- 16 Formació batxillerats, de 4 a 2/4 de 7 tarda.
- 20 Reunió coordinadors 1r cicle primària, de 2/4 de 4 a 2/4 de 7 tarda.
- Setmana de la campanya a Balaguer.
- 25 JORNADA PEDAGÒGICA, a Sabadell.
- 28 Àrees ESO. De 4 a 6 de la tarda.
- 30 Pujada a peu a Montserrat - Ntra. Sra.

Si no es diu altrament, les activitats col·lectives es realitzaran als locals de l'Equip de Gestió.

X Jornada Pedagògica

Sabadell, 25 d'abril de 1998

**LES NOSTRES ESCOLES:
UN ESPAI DE PROPOSTA EVANGÈLICA**

SECRETARIAT DE LES INSTITUCIONS ESCOLARS DE L'ESCOLA PIA DE CATALUNYA
Ronda de Sant Pau, 80 2n - Tel.: 93 441 00 04 - Fax: 93 441 02 87 - 08001 BARCELONA
e-mail: escolapia@epcat.net - http://www.epcat.net ● e-mail PAPERS: eparis@epcat.net